

KS.2025.775

Yttrande över betänkandet Bättre ansvarsfördelning (SOU 2025:102)

Justitiedepartementet har skickat ut betänkandet Bättre ansvarsfördelning (SOU 2025: 102) på remiss. Enligt direktiven ska en utgångspunkt för utredningen vara att renodla Polismyndighetens verksamhet. I direktiven uttrycks en vilja att Polismyndigheten inte ska ansvara för uppgifter som kan utföras lika bra eller bättre och mer effektivt av någon annan. Ambitionen har alltså varit att uppnå en bättre ansvarsfördelning för vissa offentliga uppgifter. Syftet med uppdraget är att säkerställa att uppgifterna utförs effektivt och ändamålsenligt, men även att öka Polismyndighetens förutsättningar att fokusera på sitt kärnuppdrag -att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Värnamo kommun anser att utredningens förslag om att renodla polisens uppdrag och överföra vissa ordningsrelaterade tillstånd till kommunerna är i grunden positivt. Dessa tillståndsfrågor har en koppling till kommunens befintliga ansvar framför allt inom markanvändning, upplåtelse, brandfarliga och explosiva varor och till viss del ordning och säkerhet. I huvudsak är vi därför positiva till att polisen avlastas från denna typ av uppgifter. Det kan bidra till ökad lokal flexibilitet och snabbare handläggning i frågor som rör ordningslagen.

Däremot är det många frågor som vi anser inte är tillräckligt utredda. Konsekvensbeskrivningen beskriver många fördelar för polisen men inte i tillräcklig omfattning konsekvensen för mottagande myndighet eller för medborgaren. Finansieringen diskuteras i för liten uträkning.

Kommunerna kommer behöva nyanställa och utbilda. Lagstiftningen behöver därför ge flexibilitet för samverkan enligt kommunallagens bestämmelser om gemensam nämnd eller samverkansavtal.

Vår mening är att utredningen bör återremitteras för komplettering. Nedan följer några mer detaljerade synpunkter.

En kommunal prövning borde kunna ge mer ändamålsenliga villkor för användning av offentlig plats. Samhällsbyggnadsförvaltningen samlar idag delvis den kompetens som behövs, bland annat genom Räddningstjänstens verksamhet samt andra närbesläktade frågor såsom tillsyn av trafikanordningar, hantering av upplåtelse av offentlig plats med mera.

Kommunen har idag inte tillräcklig kunskap och kompetens i dessa frågor. Ett lyckat genomförande kräver tydliga nationella riktlinjer och utbildningsstöd, möjlighet till samverkan mellan kommuner, rimlig införandetid, och säker finansiering inte minst av den initiala omställningen. Förändringen innebär också en omfattande omställning för kommunerna med krav på nya resurser, utbildning, rutiner, taxor, reglementen och delegationsordningar. Det är angeläget att staten säkerställer rimliga förutsättningar för kommunernas genomförande, särskilt under övergångsperioden.

Värnamo kommun skulle kunna ta på sig ansvaret för en samordning och samarbete med intilliggande mindre kommuner (inom GGVV) för att säkerställa kompetens och likvärdig hantering.

Vi menar att vapenfrågor ändå behöver remissas till polisen eftersom det är de som har hand om belastningsregister och gör lämplighetsprövning. Kommunen saknar kunskap och kompetens i vapenfrågor. Det är ologiskt att kommuner ska hantera områden som är kopplade till vapen och som är beroende av insikt i misstankeregister och andra underrättelser.

Kommunerna kan med fördel hantera tillstånd för containeruppställning och trottoarpratare.

Däremot är demonstrationer och liknande enligt vår mening i allra högsta grad en polisiär fråga. Vi ställer oss tveksamma till att en direkt politiskt styrd nämnd ska ge tillstånd till bland annat politiska manifestationer.

Politiskt känsliga beslut som dessutom påverkar polisens dimensioneringsbehov, exempelvis demonstrationer, evenemang av stökigare karaktär och så vidare bör ligga kvar hos polisen.

Det är också tveksamt hur övervakningsverksamheten vid pyroteknik vid idrottsevenemang ska gå till.

Sprängningsfrågan torde kunna flyttas över till lagen om brandfarliga och explosiva varor då kunskap och kompetens finns i kommunen. Men tillsynsarbetet och kontroll av att tillståndet följs är inte belyst överhuvudtaget, vilket bör innebära det största arbetet.

Enligt utredningens uppdrag ska, om en ansvarsflytt föreslås, utredningen ta ställning till, i vilken utsträckning och på vilket sätt Polismyndigheten bör informeras och ges möjlighet till inflytande i den fortsatta ärendehantering, till exempel genom möjlighet att lämna yttrande eller uppställa villkor för tillstånd, och om det behövs ny reglering för att möjliggöra nödvändigt informationsutbyte mellan Polismyndigheten och den eller de nya huvudmännen. Detta menar vi saknas.